

CUMHURİYET DÖNEMİNDE KADIN HAKLARI

Esmâ ATMACA*

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte birçok yenilik gerçekleşmiştir. Bunlardan en önemlisi ve ses getireni ise kadınlara yönelik yapılan değişikliklerdir. Nice zamandır statüsü ve sosyal hayattaki konumu kesinleşmemiş olan kadınlar bu dönem ile birlikte belirli haklara kavuşmuşlardır. Cephelede canını dişine katarak savaşan ve milli mücadelenin destekçisi olan kadınlar, tarihin seyrinin değişmesinde bir hayli önem taşımaktadır.

Ulu Önder Mustafa Kemal'in gençlere emaneti olan Cumhuriyet ile birlikte kadınlar toplumsal hayatta ve siyasi düzende önemli roller edinmişlerdir. Örneğin; 1934 yılında kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınması, Türk kadınlarını siyasi alanda üstün bir kimliğe nail etmiştir. Bu hak sayesinde kendilerini hem yerel seçimlerde hem de toplumsal alanda ön plana çıkarabilme fırsatına erişmişlerdir. Öte yandan Cumhuriyetin ilk yıllarında açılan kız meslek okulları vasıtasıyla kadınların eğitime katılım oranı artırılarak iş hayatına atılmaları kolaylaştırılmıştır. 1926 yılında Türk Medeni Kanunu ile erkeğin çok eşliliği ve tek taraflı olarak boşanmasına ilişkin düzenlemeler yasaklanmış; evlilikte kadınlara tanınan eşit haklar sayesinde evlilik içinde fiziksel ya da psikolojik şiddete maruz kalan kadınlar yasal güvenceye alınmıştır. Cumhuriyet'in kadınlara sağladığı haklar ışığında önemli başarılar elde etmiş kadınlarımız bulunmaktadır. Bunlardan birisi ilk savaş pilotumuz Sabiha Gökçen'dir. 1937'de Hatay'ı Suriye'ye verme planları yapan Fransa'nın haberini alan Ankara hükûmeti, sertliğini ortaya koyarak Atatürk'ün talimatıyla Gökçen'i üniformasıyla Fransa elçisinin yanına göndermiş. Elçinin karşısında havaya üç el ateş açan Gökçen "Hatay'ın vatana katılması için gerekirse silahlarımıza sarılırız." diyerek Fransızlara gözdağı vermiştir. Daha sonraki dönemlerde kendilerinden sonraki kadınlara örnek teşkil eden Türk kadınları arasında; ilk kadın muhtar Gül ESİN, ilk kadın vali Lale AYTAMAN, ilk kadın subay Ülkü Sema TOKSÖZ, ilk kadın profesör Fazıla Şevket GİZ, ilk kadın başbakan Tansu ÇİLER ve isimleri tozlu raflarda kalmaması gereken daha nice kahraman Türk kadınları bulunmaktadır.

Sonuç olarak cumhuriyet döneminde kadınlar günümüzde hak ettikleri sosyal kimliğe sahip olmuşlardır. Türk kadınları verdikleri bu kudretli savaş sonunda asil benliklerini ortaya koyarak hem günümüze hem de geleceğe ışık tutmuşlardır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birinci Sınıf Öğrencisi